

Hitte maakte het geiten warm

Wilma Wolters

Van hevig verontrust tot juist berustend; geitenhouders reageerden uiteenlopend op de hete dagen van de afgelopen zomer. Voerleverancier GIJS stelde vast dat de reactie van geiten eveneens divers was.

S talnutritionist Linda Roekevisch bemerkte deze zomer dat de ene geitenhouder zich meer bewust was van de negatieve effecten die hitte kan hebben op de melkproductie van de geiten dan de ander. Zo was ook de ene geitenhouder van mening dat de dieren duidelijk hinder ondervonden van de hittestress, terwijl de ander vond dat de geiten er nauwelijks iets van lieten merken. Samen met haar nieuwe collega Jarno Thijs zette ze een onderzoek op om de invloed van

de hitte op de melkproductie te bekijken. De grafiek laat de belangrijkste resultaten zien: er zijn grote verschillen tussen bedrijven.

Pieken en dalen

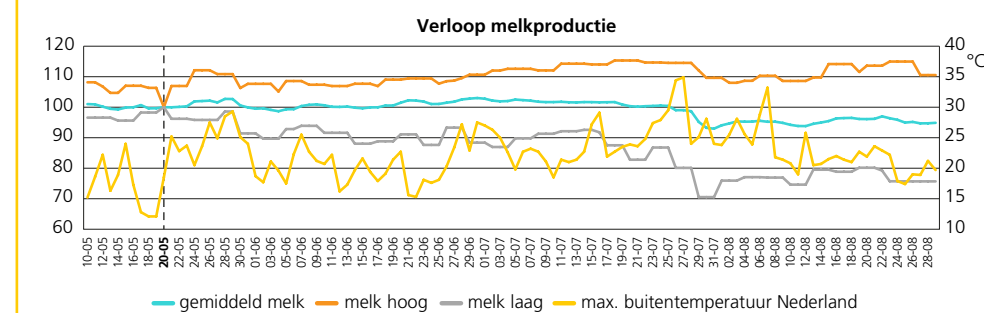
De specialisten bekeken de dag- en nachttemperatuur en de luchtvochtigheid van zowel heel Nederland als specifiek het oostelijke deel van het land in de periode van 10 mei tot 29 augustus. Daar voegden zij de melkproductie van 28 geitenbedrijven aan

toe. (Om de hier geplaatste grafiek overzichtelijk te houden is enkel de lijn van de maximale buitentemperatuur weergegeven.) Voor de gemiddelde productielijn in de grafiek werd de productie op één dag op 100 procent gesteld. Zij kozen daarvoor 20 mei, omdat die dag een redelijk normaal weerbeeld had in een redelijk stabiele week. Verder zien we in de grafiek de twee lijnen die de spreiding in melkproductie van de bedrijven weergeven.

De grafiek laat duidelijk zien dat de melkproductie daalde op dagen dat de temperatuur enorm piekte. Zo is er na 30 mei een daling te zien van gemiddeld 4 procent. Op de dag ervoor was de maximale temperatuur 29,3 °C bij een rv van 52%. Na deze daling duurde het ongeveer een week voordat de melkproductie weer begon te stijgen. Een volgende opvallende daling in de productielijn vond plaats op 27 juli, bij een gemiddelde dagtemperatuur van 35 °C en een rv van 24%. Toen daalde de melkproductie gemiddeld met 10 procent. Thijs: "Maar daar zaten uitschieters bij tot wel 20 procent. Op een enkel bedrijf bleef de melkproductie op niveau, maar ook daar daalde de productie een week later toen het nog steeds heet was. Je ziet dat na een extreem warme dag, de melkproductie direct de twee daarop volgende dagen daalt. Na die twee dagen steeg de productie bij de meeste geitenhouders al weer." Roekevisch: "In de periode eind juli bleek de productie sneller weer te gaan stijgen na de dip dan in die warme periode in mei. De voeropname viel die hete dagen erg

Spreiding in melkproductie tijdens zomer 2018

De grafiek laat zien dat de melkproductie daalt na hete dagen. De spreiding in melkproductie (oranje en grijze lijn) wordt steeds groter naarmate de zomer vordert. De stippellijn is de peildatum (productie 100), waar de productie van alle andere dagen naar is omgerekend.

Spreiding in vetpercentage tijdens zomer 2018

Na hete dagen kan het vetpercentage in de geproduceerde melk flink dalen, zo toont de grafiek. En anders dan de melkproductie, stijgt het vetpercentage na zo'n dal niet zo snel weer, en komt het niet of met moeite terug op het oude niveau.

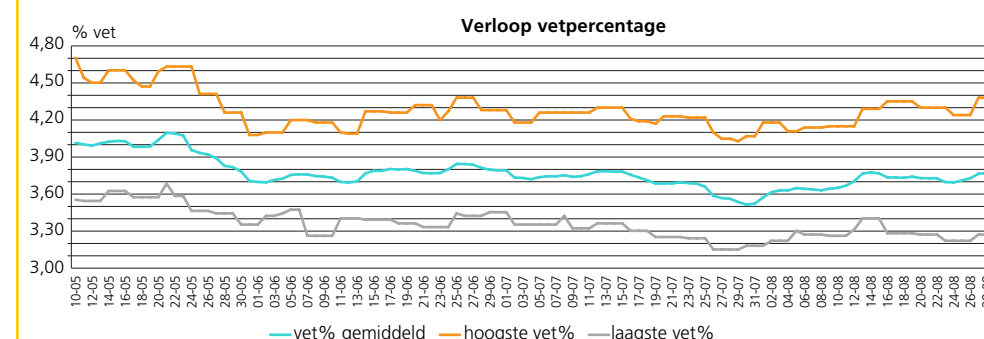

Foto: Wilma Wolters

In natuurlijk geventileerde stallen leek het afgelopen zomer beter te lukken het koel te houden, dan in mechanisch geventileerde stallen.

Vetgehalte daalt hard en komt niet terug op niveau

tegen. Doordat de geiten een dag later wel weer meer gingen eten, herstelde de productie sneller dan in mei."

Ook valt op dat de spreiding met de tijd steeds groter wordt, en ook de verschillen van de productiedip. "Er zijn dus bedrijven die tijdens de dip best bovengemiddeld produceren, maar er zijn ook bedrijven die een grote dip doormaken."

Ook bekeken Roekevisch en Thijs specifiek het vetgehalte. Thijs: "Het vetgehalte daalt in die warme periodes veel harder dan de melkgift. Eind mei daalde het vetgehalte van gemiddeld 4,1 procent naar 3,7 procent. In de loop van de zomer varieerde het vetpercentage wat, maar tijdens de hitte in juli daalde het verder tot 3,5 procent. Het vetpercentage her-

stelt zich minder snel dan de productie en komt ook niet meer terug op het oude niveau."

Mee aan de slag

Alle GIJS-geitenspecialisten hebben met bovenstaande kennis de individuele bedrijven bezocht. Aan de ene kant om de geitenhouders bewust te maken van hun hitte-situatie ten opzichte van het gemiddelde, aan de andere kant om te achterhalen welke maatregelen individuele bedrijven nemen om hittestress te vermijden. "We analyseren deze gegevens nu verder. Zo hopen we te kunnen achterhalen welke invloeden het staltype heeft, welk effect het voeren van vetverhogers tijdens hitte heeft, in hoeverre het krachtvoerniveau en productiestadium invloed hebben op de reac-

tie van de geit op hitte." Roekevisch: "Tijdens de extreme hitte zagen we bij mechanisch geventileerde stallen dat de maximale ventilatiecapaciteit bereikt was, waardoor het moeilijk was om voldoende luchtstroom te behouden om warmte af te voeren. In die periode ging dat beter in natuurlijk geventileerde stallen, omdat die 's nachts wel konden afkoelen. We gaan bekijken of dat verschil er wat betreft melkproductie ook uitkomt." Thijs vult aan: "We zien grote verschillen. Zo lukt het op het ene bedrijf wel om de melkproductie weer snel op te trekken na de dip, terwijl een ander bedrijf op dat relatief lage productieniveau blijft. We proberen te achterhalen wat daar de oorzaken van zijn."

Op 1 november, tijdens de Rundvee & Mechanisatie Vakdagen in Hardenberg, wil GIJS deze diepgaandere analyse aan geitenhouders presenteren tijdens het Geitencafé van 13.00 tot 15.00 uur.